

បុគ្គលិកនយោបាយខ្មែរ

នៅស្រុកខ្មែរ បច្ចុប្បន្ន នេះ បើ នរណា មានបំណង ធ្វើជា អ្នកនយោបាយ បុគ្គលនោះ ត្រូវមាន ចិត្តគំនិត ជាគោល គឺ ជា អ្នកបម្រើដាច់ថ្លៃ ទៅកែនយោបាយ ព្រោះ **ចំណង់ នូវនយោបាយ**¹ វា មិនមែន ជា **ឧបនិស្ស័យ**² តែជា មុខរបរ ដូចជា មុខរបរ ដទៃទៀតដែរ។ ដូច្នោះ បើជា របរ ត្រូវ មាន ទៅកែ ជាម្ចាស់។

ក្នុងរបរនេះ គេមាន វិធី ជ្រើសរើស បុគ្គលិក ហើយ បេក្ខជនម្នាក់ៗ ត្រូវមាន គុណភាពពិសេស បីយ៉ាងដើម្បី ឲ្យខ្លួន អាចមាន សម្ភាព ពេញលេញ រហ័ស ទៅតាម វប្បធម៌ អង្គការ របស់ ទៅកែ ទើបអាចមាន ប្រសិទ្ធិភាព ដើម្បីបំរើ ក្នុង ឋានៈ ជា កញ្ជៈ ទៅកែ។

វប្បធម៌ អង្គការ គឺ **ចេះលួច, ចេះកុហក និង ហ៊ានសម្លាប់មនុស្ស**។ បើនិយាយឲ្យស្រួលយល់ គឺ **វប្បធម៌ «ម៉ាហ្វីយ៉ា»** នេះឯង។

វិធី ជ្រើសរើស ទៅកែ គេប្រើវិធី តាមការនាំឲ្យស្គាល់ ពីសំណាក់ កញ្ជៈចាស់ នូវបេក្ខជនថ្មីដល់ ទៅកែ។ កញ្ជៈចាស់ ត្រូវដឹង អំពី **គុណភាព ជាបង្ក**³ របស់ បេក្ខជន មុននឹងខ្លួន នាំទៅបង្ហាញ ឲ្យ ទៅកែស្គាល់។

គុណភាព ជាមនុស្ស មានលក្ខណៈសម្បត្តិ បីយ៉ាង ដូចរូប ស្វា បីក្បាល ដែលគេតែងតែយក មកធ្វើ ជា **ប្រតិមា**⁴ នៃ **សេវកភាព ជាសុក្រិត**⁵ ៖ ស្វាធ្វើថ្លង់ ស្វាធ្វើក និង ស្វាធ្វើខ្វាក់។ រួមសេ ចក្តីមក មនុស្សនោះ ត្រូវធ្វើខ្លួន ជាស្វាសិន ទើបងាយយល់ អំពីសារជាតិ នៃ សេវកភាព ជា សុក្រិតនេះ ដើម្បីអាច រស់បានស្រួល នៅក្នុង **សេណី**⁶។

ដូច្នោះ មនុស្ស ធម្មតា នឹងពុំអាច រស់បាន នៅក្នុង មជ្ឈដ្ឋាន ស្តេកក្រោក បែបនេះបានយូរ នោះឡើយ, មានតែ **ប្រទុសជន**⁷ ទើបអាច **ប្រតិស្នាន**⁸ ក្នុង មជ្ឈដ្ឋាន បែបនេះ។ ហេតុនេះ ឯង បានជា តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩១ មក បុគ្គលិក នយោបាយ ខ្មែរ ចេះតែ រុញទៅៗ ទាំងចំនួន ទាំង តម្លៃនយោបាយ រស់នៅក្នុងប្រទេស គ្មាននីតិវិធី ដែលមាន ប្រទុសជន ជាអ្នកដឹកនាំជាតិក្នុង ឋានៈជាទៅកែនយោបាយ។ ព្រោះតែហេតុនេះ បានជាយើងឃើញមាន ការញែកដាច់ពីគ្នានូវ តម្លៃនយោបាយ នឹងតម្លៃ សង្គម។ ប្រជាជនខ្មែរ មានជំនឿនូវឡើយថា សង្គមខ្មែរជាសង្គម មានសីលធម៌ដោយយក ពុទ្ធសាសនា ជាគោល ហើយទុកគោលនេះជា តម្លៃ នៃសង្គមជាតិ តែ ស្របគ្នា នឹងតម្លៃនេះ មានតម្លៃនយោបាយ របស់បុគ្គលិកនយោបាយ ជា ប្រតិទិនិក្ខេបបទ ដែលជា **តម្លៃ និស្តាបនីយ**⁹ រស់ជាកម្លាំង ស្វយ័ត ក្នុង អង្គការ នៃសង្គមខ្មែរ បានងាយស្រួល ព្រោះថា នៅក្នុងអង្គការ នៃសង្គមខ្មែរ វាលែងមាន អង្គបដិបក្ខ សំរាប់ ប្រឆាំងនឹង អតិ

1 ចំណង់នូវនយោបាយ= Désir de Politique។
2 ឧបនិស្ស័យ= vocation។
3 គុណភាពជាបង្ក= Qualité médiocre។
4 ប្រតិមា=Image ; symbole។
5 សេវកភាព ជាសុក្រិត= Servitude parfaite។
6 សេណី= Groupe de personnes de même niveau ; មនុស្សមួយក្រុមដែលមានចរិតដូចគ្នា។
7 ប្រទុសជន= Personne corrompue, perverse។
8 ប្រតិស្នាន= Fixer solidement។
9 តម្លៃនិស្តាបនីយ= អាចបំផ្លាញបាន, Valeur destructible។

សុខុមប្រាណ ដ៏ចង្រៃក្នុងឈាម។ ហេតុដូច្នេះឯងបានជាមានកើត លទ្ធិផ្តាច់ការ នៃគណបក្សនយោបាយ ដែលយើងលើកមកអធិប្បាយខាងក្រោមនេះ។

លទ្ធិផ្តាច់ការ នៃគណបក្សនយោបាយ

គណបក្សនយោបាយ នៅក្នុងស្រុកខ្មែរ សព្វថ្ងៃ នាំគ្នាអនុវត្ត លទ្ធិផ្តាច់ការ។ គណបក្សនីមួយៗ មាន ទៅកែ បង្កើតឡើងសំរាប់ប្រើ ប្រយោជន៍ទៅកែ តែប៉ុណ្ណោះ ជា អង្គការ បែប ម៉ាហ្វីយ៉ា ដូចបានជំរាបខាងលើ។ យើងគ្រាន់តែសង្កេតអំពី អាក្សកិរិយា លោក ហ៊ុន-សែន, សម-រង្ស៊ី កែម-សុខា និង អ្នកដទៃទៀត យើងឃើញ គាត់តាំងខ្លួន ជា ទៅកែបក្ស។ កិច្ចការគ្រប់ បែបយ៉ាងគឺ គាត់ទុកប្រយោជន៍ ផ្ទាល់ខ្លួន ជាអាទិភាព ព្រោះគាត់ជា កម្មសិទ្ធិ របស់គណបក្ស ដែលជាអង្គការ ដឹកនាំ និង ការសម្រេច ឈរលើ ក្រុមគ្រួសារ។ បក្ស ដែលមានទៅកែជាអ្នក បញ្ហា គឺគ្មាន មនោគមវិជ្ជានយោបាយពិតប្រាកដ គ្មាន ខ្សែបន្ទាត់នយោបាយ ជាក់ច្បាស់ គ្មាន កម្មវិធីនយោបាយ **ជាប់ស្និទ្ធ**¹⁰ ព្រោះលោកទៅកែ ជាមនុស្សខ្យល់និយម និង ចេះកុហក បោកប្រាស់ ឲ្យបានចំណេញ។

នៅជុំវិញ ទៅកែ និង ក្រុមគ្រួសារគាត់ មាន មណ្ឌល ឬ រង់ បិះ រង់តូច រង់ធំ និង រង់ប្រជាជន។

រង់តូច: ប្រជុំដោយ ពួកអ្នកយកនយោបាយ ជា រហូរ និង ពួកអ្នក មករងដំណែង។ ពួកទាំង នេះ ជាពួកកញ្ជះដាច់ថ្លៃ របស់ទៅកែ ជាពួក ប្រទុសជន សំរាប់សង្គមខ្មែរ។ មនុស្សធ្លាប់មាន សីលធម៌ ក្លាយជា ជនទុច្ចរិត ចេះកុហក ដើម្បី ឲ្យទៅកែសប្បាយចិត្តនឹងខ្លួន ឈរអោបពង ចាំស្តាប់បញ្ហា រស់ដូចស្វាបីក្បាល ធ្វើក ធ្វើថ្លង់ ធ្វើខ្វាក់ ព្រោះតែកៅអី មើលទៅគួរឲ្យអោណោច អាធម្មណាស់។ តែការណ៍នេះ មានពិត។

រង់ធំ: ប្រជុំពួកគាំទ្រ ច្រើនក្រុម។ ក្រុមគាំទ្រតាមផ្លូវវិវិកា ក្រុមគាំទ្រតាមផ្លូវសីដី ឬ តាមការ សរសេរ និង ក្រុមគាំទ្រ តាមខ្យល់។ ពួកនេះ ជាក្រុម មាន តម្លៃនយោបាយ ជាបង្អួក។ អ្នកចេះ ដឹង ដែលតាំងខ្លួនឯង ជាបញ្ហាវន្ត ឬ រជន នាំគ្នាគាំទ្រ ព្រោះយល់ឃើញថា គ្មានជម្រើស តែ ភ្លេចគិតថា ក្នុងវិបត្តិជាតិធំស្មើមេឃ និយាយថា «គាំទ្រ ព្រោះគ្មានជម្រើស» គឺ ពិតជានៅក្នុង ចម្លើយនេះឯង ជាបញ្ហារួចស្រេចទៅហើយ។ យកបញ្ហា ទៅដោះស្រាយបញ្ហា លទ្ធផល មានតែ បង្កើត បញ្ហាបន្ថែម តែប៉ុណ្ណោះ។ យកចម្លើយនេះ មកធ្វើជា ហេតុផល មួយដងហើយ មួយដង ទៀត រហូតទៅជាទម្លាប់ របស់គតិ យើងមិនអាចទុកទង្វើនេះ ជាការភាន់ច្រឡំនោះបាន ទេ គឺយើងទុកជា អវិជ្ជា តែម្តង។ អ្នកចេះដឹងខ្មែរ ភាគច្រើន គាត់មានទម្លាប់មួយ ចេះតែ ភ័យ ខ្លាចរថភ្លើង ចេញចោលគាត់ ហេតុនេះឯង នៅពេលណាគាត់ពូសម្តែងកញ្ជែក នាយ ដំណាក់រថផ្លូវ គឺគាត់នាំគ្នាករ លោតឡើងក្នុងរថ¹¹ ឥតមើលច្បាស់ថា ក្នុងរថ នោះ គេ ដឹក អាចម៍សោះ។ ចំណេះចេះដឹង អាចមានស្តី នៅក្នុង របបប្រជាធិបតេយ្យពិតប្រាកដ តែ ប៉ុណ្ណោះ។

រង់ប្រជាជន: រង់នេះជា ទីដីបរិច្ចាសត្វ របស់ទៅកែ។ ឆ្លៀតរកប្រយោជន៍ លើទុក្ខវេទនារបស់ រាស្ត្រ យកសំដីបោកប្រាស់ ដូចគ្រូបោកប្រាស់¹² ជាមួយៗ ថាទិញផ្ទាំខ្លួន យកទៅផឹក គឺ ពិតជា ជាចាករោគជាពុំខាន។ លទ្ធផលពិត គឺនាំបន្ថែមរោគ ឲ្យកាន់តែដុះដាបៗទៅវិញ។

¹⁰ ជាប់ស្និទ្ធ = Cohérent។
¹¹ រថ = Wagon។
¹² គ្រូបោកប្រាស់ = Charlatan។

ការខ្វះ តម្លៃនយោបាយ នៃ បុគ្គលិកនយោបាយខ្មែរ នេះឯង ជាមូលហេតុ នៃ ការរក្សាអំណាច ផ្តាច់ការ បានយូរអង្វែង នៅស្រុកខ្មែរ។ សីហនុ ជានិមិត្ត នៃ អន្តការនិយមខ្មែរ ដែលបុគ្គលិក នយោបាយខ្មែរសព្វថ្ងៃ គេយកមកធ្វើជា ព្រះគ្រូនយោបាយ។ ការណ៍នេះ គឺគ្រាន់តែចង់បញ្ជាក់ បន្ថែមថា អ្នកនយោបាយខ្មែរ ដែល មាន ហ៊ុន-សែន, សម-រង្ស៊ី, កែម-សុខាជាថៅកែ ទុក សព សីហនុ ជាមហាបញ្ញា សួរថា តើកំរិត តម្លៃនយោបាយ របស់គាត់ វាទាបដល់ត្រឹមណាទៅ។

បើប្រជាជនខ្មែរ មិនជួយខ្លួនឯង គឺពិតជាមិនអាចចេញពីទុក្ខវេទនានោះឡើយ ហើយបើ នាំគ្នាចាំ ឆ្នាំ ២០១៨ ដោយយល់ថា ខ្លួនជាម្ចាស់ឆ្នោត គឺពិត ជាមានការភាន់ច្រឡំ ដូចសព្វដង ។ ច្រឡំម្តង ទុកជាការធម្មតា ច្រឡំរាល់ដង ទុក ជាការល្ងង់ក្លៅ ឬ ជាការចូលដៃជាមួយប្រទេសជន។ សម-រង្ស៊ី និង កែម- សុខា ទោះបីគ្មានច្បាប់ថ្មី សំរាប់បោះឆ្នោត ឬ ការបោះឆ្នោតនៅ តែ គ្មាន សេរី និង យុត្តិធម៌ ក៏គាត់នៅតែចូលរួមបោះឆ្នោតជានិច្ច ព្រោះរបរ បោះឆ្នោត ជា សកម្មភាពធំបំផុត របស់ពួកគាត់។

ឧប សៅ សង្ហា
៣០ មករា ឆ្នាំ ២០១៥